

Sermermiut-bopladsen

Yngstetrinnet

Sermermiut-bopladsen er én af i alt seks bøger der ledsager isskosserne på Isfjordscenterets udstilling.

Fag

Tværfagligt – historie og naturfagene

Læringsmål

- Eleverne opnår viden om arkæologiske fund af harpuner, uluer og fedtstenslamper, der kan fortælle om livet på bopladsene gennem tiderne.
- Eleverne opnår en særlig viden om indvandringerne af Saqqaqfolket, Dorsetfolket og Thulefolket.
- Eleverne træner deres færdigheder i kommunikation og samarbejde.

Organisering

Lad eleverne arbejde i mindre grupper, parvis eller enkeltvis. Afhængigt af, hvad der passer bedst til den enkelte elev, og hvilke kompetencer der skal udvikles. Vær opmærksom på, at det ikke nødvendigvis er ens bedste ven, man arbejder bedst sammen med. Samarbejde mellem eleverne handler om netop samarbejde og ikke kun samvær.

Om materialet

Det digitale materiale er i Keynote-format. Er eleverne ikke fortrolige med dette program, kan materialet downloades i PowerPoint-format.

Forløbet omfatter tre trin:

- Introduktion til bogen *Sermermiut-bopladsen*
- Arbejdet med de enkelte kapitler
- Efterarbejdet med diskussion af forløbet og eventuelt videre behandling af selvvalgte temaer

Side til side vejledning

Bogen

Lad eleverne gå på opdagelse i billederne i *Sermermiut-bopladsen*. Bogen er udgangspunkt for de opgaver eleverne skal arbejde med. Den indeholder et intro-billede og tre kapitler. Hvert kapitel har ét afsnit.

Til hvert afsnit i bogen stilles nogle opgaver eleverne skal løse. Først er der en tekst de skal læse eller få læst op, eller et billede de skal tale om. Herefter nogle spørgsmål de skal arbejde med. Sidehenvisningerne til bogen og supplerende links kan hjælpe eleverne med at finde svar. Det anbefales at eleverne selv finder på flere spørgsmål.

Hvilken metode de anvender til deres svar på opgaverne, er afhængigt af hvad de er fortrolige med, eller om de måske skal lære en ny metode. Man kan vælge: tekst, lyd, billede og/eller tegning. Er der behov for yderligere plads til svarene, kan der tilføjes flere slides.

Intro-billedet

Lad eleverne studere billedet og komme med bud på hvor Sermermiut-bopladsen har ligget.

Tal med dem om:

- at Sermermiut ligger ved munden af Isfjorden (vis evt. på kort)
- at stedet er med på UNESCOs verdensarvsliste

Fangstredskaber

Dette kapitel i materialet indeholder ét afsnit.

Harpuner til fangst

Harpunspidserne har udviklet sig gennem tiden, men fælles for dem er den karakteristiske form. Arkæologiske fund viser harpunhovedernes udvikling (sten – ben – jern) igennem tusinder af år.

Når de har talt om tegningen af åndehulsfangst fra isen, skal de arbejde med følgende opgaver:

- Hvilken sten er denne våbenspids lavet af?
- Hvad er dette harpunhoved lavet af?
- Hvad er våbenspidsen på dette harpunhoved lavet af?

Svarene kan de finde på siderne 8 og 9 i bogen.

Lad eleverne endvidere studere billederne på siderne 12 og 13 i bogen. Tal med dem om fangstmetoden med spyd, som kendes fra andre folkeslag rundt omkring i verden i fortiden.

Ulu

Kapitlet indeholder ét afsnit.

Fra skraber til ulu

I bogen side 16 og 17 er der tre billeder af arkæologiske fund:

- skraber af stenen *kalcedon*. Dorset-kultur.
- ulu (kvindekniv) med nedslidt jernblad og håndtag af rensdyrtak. Sen inuitkultur.
- ulu (kvindekniv) af jern med håndtag af narhvalstand. Sen inuitkultur.

Tal med eleverne om at Dorsetfolket kom til Grønland omkring år 500 f.v.t. og levede der i ca. 800 år – Thulefolket (sen inuit) kom til Grønland fra Canada omkring 1200 e.v.t. og er den stamme nutidens inuit nedstammer fra – de første inuitter kom fra Stillehavet og Sibirien til Grønland for ca. 4.500 år siden.

Tal endvidere med dem om, at betegnelsen *kvindekniv* er misvisende, da også mænd benyttede kniven. Ulu betyder *kniv* på grønlandsk. Kniven forbindes oftest med rengøring af sælskind, hvilket som regel var kvindernes arbejde.

Når eleverne har læst teksten eller fået den læst op, skal de arbejde med følgende opgaver:

- Lav en liste over de [havpattedyr](#) man fanger i Diskobugten.
- Lav en tegning af en skraber og en ulu.

Fedtstenslampe

Kapitlet indeholder ét afsnit.

Fedtstenslampen

Fedtstenslampens form og materiale har stort set ikke forandret sig. Det ses fra fund af ca. 3.000 år gamle fedtstenslamper fra Saqqaq-folket og senere fund af fedtstenslamper fra Thule-folket omkring 1200-tallet.

Når de har læst teksten eller fået den læst op, skal de arbejde med følgende spørgsmål:

- Med hvad blev lampen tændt op?
- Hvorfor kunne fedtsten holde på varmen længe efter ilden var slukket?
- Hvordan fik man ild i lampen?

Tal med eleverne om at fedtstenslampen har været væsentlig for livet i de mørke og ekstremt kolde vintermåneder i Grønland – at først i løbet af 1900-tallet blev fedtstenslampen erstattet af elektrisk lys.

Efterarbejdet

Lav en opsamling i klassen, hvor eleverne kommer med bud på hvad der undrede dem, og hvilket tema de fandt mest interessant.

Lad dem selv vælge et tema de vil fordybe sig i. Bed dem om at begrunde hvorfor, og hvad de vil undersøge nærmere.

Lav en opsamling på tavlen/skærmen af elevernes valg af tema. Lad dem herefter arbejde gruppevis eller parvis med det valgte emne. Enkelte elever kan have behov for at arbejde alene.

Det kan anbefales at eleverne laver deres besvarelse som bog eller tegneserie. Egne digitale formater er Book Creator og Pixton. Papirformat i form af for eksempel en planche kan anbefales til de alleryngste.

Kolofon

Undervisningsmaterialet til bogen *Sermermiut-bopladsen* er udviklet til Isfjordscenteret i Ilulissat af Lotte Brinkmann og Daniella Maria Manuel, Anholt Læringsværksted.

Billedkreditering

Danish Arctic Institute/Børge Fristrup: 4-5

Tina Damgaard: 11

Frederik Fuuja Larsen, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu / Greenland National Museum and Archives / Grønlands Nationalmuseum & Arkiv: 8

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu / Greenland National Museum and Archives / Grønlands Nationalmuseum & Arkiv: 9

Danish Arctic Institute/Kjeld Rask Terkilsen: 19

Martin Appelt, Danmarkimi katersugaasivissuaq, Nationalmuseet / National Museum of Denmark / Nationalmuseet: 23 (Qiterliit / Middle / Midten)

Materialets tekster, opgaver og billeder må deles, gengives og bearbejdes, når blot man krediterer ophavet: ” *Sermermiut-bopladsen*” ved Isfjordscenteret, Ilulissat.